

MILJØ-
DIREKTORATET

RAPPORT

M-1645 | 2020

Kontroll av salg av HFK-gass og varmepumper 2019

Produktkontroll

Foto: Torgrim Asphjell/ Miljødirektoratet

KOLOFON

Utførende institusjon

Miljødirektoratet

Oppdragstakers prosjektansvarlig

Kontaktperson i Miljødirektoratet

Ole Jakob Birkenes

M-nummer

1645

År

2020

Sidetall

8

Miljødirektoratets kontraktnummer

-

Utgiver

Miljødirektoratet

Prosjektet er finansiert av

Miljødirektoratet

Forfatter(e)

Ole Jakob Birkenes

Tittel - norsk og engelsk

Kontroll av salg av HFK-gass og varmepumper 2019

Sammendrag - summary

Miljødirektoratet har kontrollert overholdelse av regelverket av for HFK-gasser. Tema har vært kontroll av at installasjon blir gjort av sertifisert virksomhet ved salg til sluttbruker, kontroll av at kunde er en sertifisert virksomhet ved salg av HFK-kuldemedium og føring av register over kunder og type kuldemedium som er solgt. Det ble utført tilsammen kontroller hos 28 virksomheter og det ble funnet avvik ved 18 av dem. Foruten mangler ved interkontrollen hvor det var 18 avvik, var det vanligste avviket manglende dokumentasjon på sertifisert installasjon ved salg av varmepumper til forbrukere og salg av fluorholdige klimagasser ute å kontrollere nødvendig sertifisering hos kunde.

The Norwegian Environment Agency has controlled compliance with the regulations for HFC gases. The themes has been to check that the installation is done by certified undertaking when selling to end-user, checking that the customer is a certified undertaking when selling HFC refrigerant and keeping register of customers and type of refrigerant sold. A total of 28 inspections were carried out and non-compliance were found at 18 of them. There were 18 non-compliances related to internal control, apart from this the most common non-compliances was lack of verification of certified installation of heat pumps to end-users and sale of flurinated greenhouse gasses without verifying required certification.

4 emneord

HFK kuldemedium, varmepumper, F-gass forordningen

4 subject words

HFC media, heat pumps, F-gas regulation

Forsidefoto

Foto: Torgrim Asphjell/ Miljødirektoratet

Innhold

1. Bakgrunn	3
2. Framgangsmåte.....	3
3. Resultater	4
4. Vurdering og oppfølging av resultatene	4

1. Bakgrunn

Varmepumper og kjøle/fryseutstyr inneholder som regel fluorholdige klimagasser (HFK-gasser). Utslipp av denne type gasser er estimert å utgjøre rundt 2,5 % av Norges klimagassutslipp og er dermed en signifikant kilde til slike utslipp. Bruken av disse gassene er regulert slik at det i all hovedsak kun er sertifisert personell ansatt i sertifiserte virksomheter som har lov til å utføre installasjon, service, lekkasjesøking mm på utstyr som er avhengig av disse stoffene.

Ved innføringen av revidert F-gass forordning i 2018 (EU514/2017) og oppdatering av produktforskriften kapittel 6a ble det stilt strengere krav til kontroll ved salg av varmepumper og kuldemedium. I tillegg ble det innført krav til importtillatelse for HFK-gasser.

2. Framgangsmåte

I denne aksjonen kjemikalieaksjonen har 28 virksomheter blitt kontrollert. Det har i all hovedsak vært to typer virksomheter som har blitt kontrollert, enten forhandler av HFK-gass/varmepumper eller installasjonsvirksomheter.

Tema for kontrollene var:

1. Internkontroll
2. Kontroll av salg av HFK-gass til sertifisert virksomhet
3. Register over salg av HFK-gasser
4. Kontroll av sertifisert installasjon ved salg av varmepumpe til sluttbruker
5. Kontroll av gyldig sertifisering hos installasjonsvirksomheter

I forkant av aksjonen ble det sendt ut en nyhetsmelding som orienterte kort om regelverket og opplyste om at Miljødirektoratet ville gjennomføre en tilsynsaksjon.

De kontrollerte virksomhetene ble valgt på grunnlag av et risikobasert utvalg. Dette vil si en kartlegging av hvilke virksomheter som har større risiko for feilhåndtering av de aktuelle fluorholdige gassene. Risiko avhenger av flere parametere, som blant annet mengde omsatt produkt, grad av konsekvens for produktet og kunnskap for rett håndtering hos virksomhetene. I denne aksjonen har utvelgelsen av tilsynsobjektene basert seg på følgende bakgrunnsinformasjon:

- Kjente forhandlere av varmepumper (20 totalt hvorav 11 virksomheter selger til forbrukere)
- Kjente forhandlere av HFK-gass
- Virksomheter som ifølge nettsider eller tips installerte varmepumper uten sertifisering

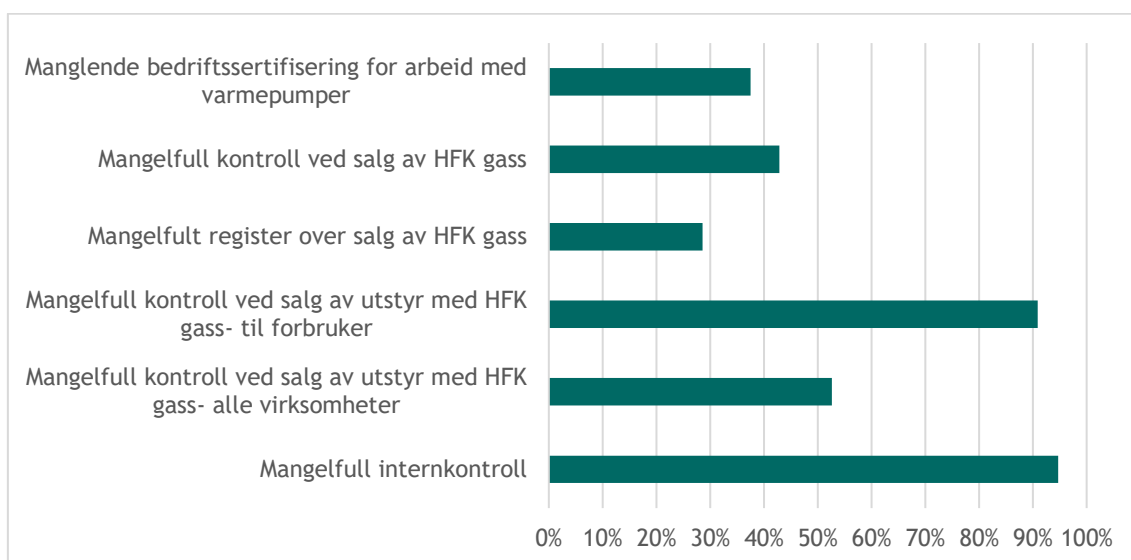
De kontrollerte virksomhetene:

Elkjøp Nordic	Schløsser Møller, Bergen
Megaflis Norge	Maxbo
Askøy Brensel	Moderne Kjøling
Eines Rør	Brødrene Dahl, Tromsø og Bergen
Industrikulde	Ahlsell Norge s avd Tromsø
Zave As	VVS24 As
Whiteaway/Skousen	Sciessl

Proff varmepumper
 Børresen Cooltech, Tromsø og Langhus
 Bro Varmex
 PTG Kuldeteknisk avd Tromsø
 Mitsubishi Electric
 Varmefag Moss Peis & vedovn
 Byggmax Norge

Magnus M. Thunestvedt As
 Ventistål
 Johnson Control As, Tromsø
 Bosch Robert AS
 ABK-Qviller

3. Resultater

Figur 1: Prosentvis fordeling av antall virksomheter med avvik for ulike kontrolltema. Totalt 28 virksomheter ble kontrollert, men ikke alle tema er relevante hos alle virksomheter.

Figur 1 viser at de fleste virksomhetene hadde avvik for gode rutiner som skal avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav (jf. internkontrollforskriften). Videre viser Figur 1 at det er en stor andel virksomheter som ikke har ført nødvendig kontroll ved salg av enten utstyr med HFK-gass (f.eks varmepumper) til forbrukere eller ved salg av HFK-gass til service og vedlikehold av varmepumper og lignende.

Virksomhetene har i etterkant av kontrollene etablert rutiner som skal sikre at lovverket overholdes.

4. Vurdering og oppfølging av resultatene

Denne aksjonen har kontrollert virksomheters kjennskap til og oppfølging av lovverket som regulerer bruk og omsetning av HFK-gasser og utstyr som baseres på disse. Erfaringene viser at kjennskapen til de konkrete kravene i lovverket har vært mangelfullt og dermed også oppfølgingen. Flere virksomheter hadde delvis, som et resultat av nyhetsmeldingen og oppmerksomhet fra bransjeorganisasjoner i forkant, blitt oppmerksomme på kravene og hadde til en viss grad initiert arbeid med å rette sin praksis.

Erfaringene og tilbakemeldingene viser at det fortsatt er mange virksomheter som ikke gjennomfører tilstrekkelig kontroll med omsetning spesielt til forbrukere hvor 10 av 11 kontrollerte virksomheter fikk avvik og at mange installasjonsvirksomheter ikke har nødvendig bedriftssertifisering og sannsynligvis dermed ikke heller god nok internkontroll for dette området. Aksjonen vil derfor bli fulgt opp med tilsvarende kontroller i 2020.

Miljødirektoratet

Telefon: 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no

Nett: www.miljodirektoratet.no

Post: Postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo: Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Miljødirektoratet jobber for et rent og rikt miljø. Våre hovedoppgaver er å redusere klimagassutslipp, forvalte norsk natur og hindre forurensning.

Vi er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet og har mer enn 700 ansatte ved våre to kontorer i Trondheim og Oslo, og ved Statens naturoppsyn (SNO) sine mer enn 60 lokalkontor.

Vi gjennomfører og gir råd om utvikling av klima- og miljøpolitikken. Vi er faglig uavhengig. Det innebærer at vi opptrer selvstendig i enkeltsaker vi avgjør, når vi formidler kunnskap eller gir råd. Samtidig er vi underlagt politisk styring.

Våre viktigste funksjoner er at vi skaffer og formidler miljøinformasjon, utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet, styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå, gir faglige råd og deltar i internasjonalt miljøarbeid.